

Свети Тома Аквински е италиански теолог и философ. Той е основоположник на томизма, една от средновековните школи, които лежат в основата на късните философски възгледи на католическата църква, през 1879 г. Той се смята от католиците за един от най-великите теолози в историята и за един от тридесет и тримата доктори на църквата.

Тома Аквински е възпитан в абатството на монасите бенедиктинци Монте Касино в Италия. Постъпва там през 1248 без знанието и съгласието на родителите си. Когато Орденът го изпратил да следва в Париж, по пътя бил отвлечен от семейството си и известно време останал затворен в замък. Бил подложен на най-различни изпитания, за да се откаже от намерението си да остане при доминиканците. (Семейството му планирало за него уседнал, спокоен и по-богат живот при бенедиктинците, докато Доминиканският орден по онова време бил наистина просешки орден и близките на св. Тома смятали, че синът на един рицар не може да бъде просещ монах.) Когато всички опити да бъде отклонен от избрания път се провалили, св. Тома бил затворен в кулата на замъка и му довели една много красива жена - опитна прелъстителка. Била й обещана голяма награда, ако успее да прелъсти младежа. Когато обаче Тома я видял, хванал една горяща цепеница от камината и я прогонил. След това коленичил пред разпнатия Христос и с просълзени очи го молел за благодатта на нерушимата чистота. Заспал дълбок сън, по време на който му се струвало, че ангели опасват бедрата му. От този момент насетне никога не изпитал плътски изкушения. (С това преживяване на св. Тома е свързана появата на братството Поясът на св. Тома. Това братство, ръководено дълги години от доминиканците, обединявало онези, които желали да запазят целомъдрието си.) След неуспешния опит за отвлечане майка му склонила да удовлетвори желанието му и тайно от неговите братя му помогнала да излезе от замъка, където бил затворен. Тогава заминал да следва в Кьолн и в Париж. Негов учител бил св. Алберт Велики. Ученикът надминал учителя си и станал най-изтъкнатият учен - философ и теолог на християнството до наши дни. Най-големият му труд е 40-томната Сума на теологията* (Summa Theologiae).

Преподавал в Париж, където се борел срещу авероистите, в монашеското училище в Неапол и Рим, работел също и в папския двор. С особена почит се отнасял към Разпнатия Христос и Евхаристията. Разработил текста Officium Divinum

, т. е. свещенически молитви за празника Тяло и Кръв Христови. Изпитвал огромна любов към Пресветата Майка. Извикан от Папа Григорий X

на събора в Лион, починал по пътя след кратко боледуване на 7 март 1274 г. във Фоса Нуова. Преди литургичната реформа празникът му се е чествал на 7 март, а сега - на 28 януари, деня на пренасяне на неговите мощи в Тулуза. Папа Йоан XXII

го канонизира през 1323 г. През 1567 г. папа св. Пий

V

го обявява за Доктор на Църквата (

doctor

angelicus

или

doctor

communis

), през 1880 г. Лъв

XIII

го прави покровител на всички католически висши учебни заведения и училища.

Кодексът по канонично право от 1917 г. разпорежда доктрината на св. Тома да се прилага в обучението по философия и теология. Изобразяван е със слънце (символ на мъдростта) на гърдите и с книга в ръка (написаната от него

Summa

), а много често и под Разпятието.

Голямата заслуга на Тома Аквински е поставянето на теологията на научна основа. За изясняването на тайните на вярата прилага принципа на „естествения разум“ и философските възгледи на Аристотел. Той осъжда тогавашните противоречията между привържениците на учението на Свети Августин (принцип на вярата) и тези на Аристотел, които изхождат от опита и базиращото се на него познание, като доказва, че тези две учения се допълват взаимно — някои неща могат да се обяснят само посредством вярата и откровението, други с разума. Този синтез е негова заслуга. Свети Тома Аквински одобрява убийството на еретиците и става теоретик на Светата инквизиция. Неговият девиз — „Вярвам, защото е абсурдно“ — показва, как стриктно е тълкувал учението на Свети Августин.